

Transitie inlooptdagen in de Westhoek

Wist je dat een gemiddelde inwoner van het Verenigd Koninkrijk al na 22 weken van zijn leven verantwoordelijk is voor de uitstoot van evenveel CO₂ als iemand in Tanzania gedurende zijn hele leven? Geen wonder dat de klimaatverandering ons voor enorme globale uitdagingen stelt. Momenteel hebben we het nog moeilijk om met die uitdagingen om te gaan, zoals is gebleken op de klimaatop in Kopenhagen. Wist je ook dat we volgens wetenschappelijke schattingen het hoogtepunt van de jaarlijkse wereldwijde olieproductie wellicht in het komende decennium zullen bereiken? Dit fenomeen staat beter bekend als “piekolie”. Vanaf dat piekmoment zal de vraag alsmar meer het aanbod overstijgen, bij gebrek aan valabele alternatieven voor brandstof, verpakkingsmateriaal, medicijnen,... Maar wist je tot slot dat de veranderingen die we nodig hebben om de totale ineenstorting te vermijden, precies die dingen zijn die we moeten doen om de wereld te creëren waar we samen van dromen? Dat is althans het uitgangspunt van de transitie steden (Eng. *transition towns*).

Een “transitie stad”, of ruimer een “transitie initiatief” is een gemeenschap – een stad of dorp bijvoorbeeld – die onbevreesd piekolie en klimaatverandering in de ogen ziet en zich de grote vraag stelt: “Hoe kunnen we in alle aspecten van het leven hier de veerkracht van onze eigen gemeenschap verhogen (om de gevolgen van piekolie op te vangen) en onze uitstoot van broeikasgassen drastisch verminderen (om de gevolgen van klimaatverandering te temperen)?” Deze transitie initiatieven zijn ontstaan in Engeland een vijftal jaar geleden. Ondertussen zijn ze overgewaaid naar Vlaamse steden zoals Gent, Leuven, Wijgmaal,... Recent begonnen ook mensen uit de Westhoek die al rond duurzaamheid bezig waren, geboeid te geraken.

Maar er heersten nog veel vragen. Wat houdt dat juist in die piekolie? Wat hebben die mensen in Engeland allemaal ondernomen sinds het ontstaan van hun transitie initiatieven? En vooral, wat kunnen wij doen? Zo ontstond het initiatief, om naar het voorbeeld van eerdere inlooptdagen in Vlaanderen, een weekend te organiseren rond transitie initiatieven: een bonte mix van presentaties, workshops, informele babbelmomentjes,... waar een twintigtal geïnteresseerden meer vernemen over transitie initiatieven en nagaan hoe ze het transitie model zelf zouden kunnen toepassen in hun eigen stad, dorp of wijk.

Recent begonnen ook mensen uit de Westhoek die al rond duurzaamheid bezig waren, geboeid te geraken... Zo trokken ook wij vanuit Deinze naar Houthulst, samen met Pieter, één van de organisatoren van het Gentse transitieinitiatief. Buiten was het nog behoorlijk koud, maar eenmaal binnen werden we warm onthaald door Koen en Mieke, die voor de gelegenheid hun lage energie woning (met een heerlijk gloeiende tegelkachel in de living) hadden opengesteld om deze inlooptdagen te laten doorgaan. Druppelsgewijs, en voorlopig stilletjes, kwamen de geïnteresseerden binnen om zich op een stoel of in één van de zetels te nestelen, benieuwd naar wat zou volgen. Hier en daar hoorden we West-Vlaams gekeuvel, en tijdens de kennismaking ontdekten we dat ook een aantal mensen uit de Vlaamse Ardennen en zelfs iemand uit Limburg vroeg hun nest hadden verlaten om er op tijd bij te zijn.

Dan was het woord aan de organisatoren die eerst wat dieper wilden ingaan op de problematiek rond piekolie en klimaatverandering. Elias sleepte ons mee in zijn sterk verhaal rond piekolie. Zelfs voor de mensen die al gelezen hadden over het fenomeen, kwam de originele aaneenrijging van een reeks treffende feiten nog steeds niet zonder schok aan.

Klimaatverandering was voor niemand echt nieuw. Dus in plaats van te luisteren naar al gekende feiten, werden we voor de uitdaging gesteld om deze problematiek in een rollenspel duidelijk te maken aan diverse doelgroepen: kinderen uit de lagere school, een groep

investeerders en een overenthousiaste autoverkoper.

De ochtend werd afgerond door de heel aparte kijk van Liesbeth op beide problematieken door ze zowel in de ruimte als in de tijd in een veel groter kader te plaatsen. Erg boeiend om de zaken eens vanuit dit “vogelperspectief” te bekijken.

Tussendoor werden we verwend door koekjes en hapjes die andere deelnemers hadden meegebracht. 's Middags konden we genieten van het zelfgemaakte brood van de gastheer en gastvrouw. En ondertussen werd de initiële stilte tussen de deelnemers verbroken door gezellige babbeltjes over energie, tuinieren,...

Na al die problemen in de voormiddag, was het transitieproces in de namiddag een verademing. Via een interactieve sessie maakten we kennis met het transitieproces en hoe dit een mogelijke oplossing kan bieden voor piekolie en klimaatverandering door een overgang naar lokale veerkracht. De sessie was eigenlijk een korte samenvatting van “Het Transitiehandboek” geschreven door Rob Hopkins (zie kader “meer informatie”)

Esther, die een sessie zou doen rond geld, was jammer genoeg ziek. Dit werd zonder problemen opgevangen door de andere organisatoren en de gastheer. Pieter en Debbie gaven een korte toelichting bij het hoe en waarom van een lokale munt. Koen vulde zonder problemen – wellicht is zijn achtergrond als leraar hier niet vreemd aan – de rest van de sessie met een persoonlijke getuigenis. Hij had het vooral over de bewuste keuzes die hij zowel in zijn privé- als in zijn professioneel leven heeft gemaakt en die onder andere hebben geleid tot de verbouwing van zijn woonst met veel aandacht voor de energetische aspecten en tot zijn actieve medewerking bij de (uit)bouw van windmolens in de Westhoek. Tom, collega van Koen en één van de trotse buurtbewoners van de eerste windmolens, vulde dat verhaal aan vanuit zijn standpunt.

De eerste dag werd afgerond met de film “The Power of Community: How Cuba Survived Peak Oil”. Hierin wordt getoond hoe Cuba zich succesvol aanpast aan het plotse einde van de toegang tot olie-invoer en de extreme economische isolatie. In die zin kan de film als inspirerend voorbeeld dienen voor transitie initiatieven.

Op de ochtend van de tweede dag was het vrij mistig. Maar het persoonlijk weer van de deelnemers was, naar eigen zeggen, vrij helder en hier en daar viel zelfs al een vroege zonnestraal te ontdekken.

Van Tom's begeistereerde vertelling over permacultuur kregen we het nog warmer. De algemene uitleg over wat permacultuur inhoudt, werd fel gesmaakt door het publiek. En van de concrete voorbeelden (o.a. Voedselbos in Kruishoutem dat hij nieuw leven wil inblazen) werden de meesten nog enthousiaster. De presentatie ging naadloos over in een pauze, waarin druk permacultuur weetjes werden uitgewisseld tussen deelnemers met meer of minder ervaring in deze wereld.

Voor we terug aan tafel konden schuiven voor boterhammen en een kom soep, kwam Pieter aan de beurt met zijn sessie over innerlijke wereld en transitie. Hierbij werden we als deelnemer door hem begeleid om even bewust stil te staan bij de gevoelens en emoties die de klimaatverandering, piekolie en transitie bij ons losmaakten.

Enmaal je gebeten bent door de transitie microbe, zou je wel kunnen wensen dat de mensen rondom jou even enthousiast hun manier van leven zouden aanpassen. Maar hoe overtuig je

jezelf om concrete plannen te maken en hoe overtuig je andere mensen om uiteindelijk ook actief mee te werken aan een transitie initiatief? De obstakels en mogelijke tools om verandering voor jezelf of binnen een groep mogelijk te maken, werden duidelijk in een interactieve workshop rond de “psychologie van verandering”.

Als afsluiter gingen we samen nog wat dieper in op vragen die waren gerezen tijdens het weekend. Soms was het onmogelijk om een concreet antwoord te geven, ook niet door twintig peinzende bollen, maar zoals vaak was de vraag stellen bijna belangrijker dan het antwoord kunnen formuleren. Vragen die onder andere aan bod kwamen: hoe pak je het aan om een brug te maken naar de lokale overheid? zijn er geen fiscale aspecten verbonden aan de invoering van een lokale munt?

Om af te ronden gingen we samenzitten in wijkgroepen – in ons geval eerder streekgroepen – om te bekijken wat we in onze eigen omgeving op touw zouden kunnen zetten. Tenslotte gaat transitie niet enkel over het hoofd en het hart, maar ook de handen...

Jonas en Ini

Kader: meer informatie.

Wil je meer vernemen over transitie initiatieven?

“Het Transitiehandboek”

De Nederlandse vertaling van het transitiehandboek van Rob Hopkins, oprichter van de Transitie-beweging (de 'kleurrijkste vertaling ooit', een initiatief van Transitie Vlaanderen en een samenwerking met Uitgeverij Jan van Arkel en Transition Towns Nederland)

Het boek (275 bladzijden) is een must read voor iedereen die wil begrijpen wat de transition towns-beweging anders maakt. Het boek is verkrijgbaar in de boekhandel aan 17,50 euro en op bijeenkomsten van lokale transitie-initiatieven of op inloopdagen is het verkrijgbaar aan ledenprijs.

“Basishandleiding transitie-initiatieven”

De Nederlandse vertaling van de Transition Initiatives Primer van Ben Brangwyn en Rob Hopkins (vertaling door Jeanneke van de Ven en Hugo Klip)

Deze tekst van een 50-tal bladzijden vormt het basisdocument bij uitstek voor iedereen die met het concept van transitiesteden en -dorpen wil beginnen. Hij bevat o.a. info over de volgende items: piekolie, de noodzaak van transitie, het transitiemodel, Totnes en andere transitie-initiatieven, de criteria om zelf van start te gaan, de soorten initiatieven, de 7 maren en 12 transitiestappen, het Minder Energie Plan, de bredere context, leiderschap en structuren, de rol van lokale overheden en bedrijven, en een pak bruikbare films... De tekst is ook als boekje uitgegeven bij Jan van Arkel.

“In transition”

Gloednieuwe film die zeer begrijpelijk en op een geanimeerde manier het transitie verhaal uit de doeken doet in een klein uur. De originele film is in het Engels, maar er zijn Nederlandse ondertitels beschikbaar. De film is uitgebracht op DVD en kan besteld worden via

<http://transitionculture.org/in-transition/> voor £17

<http://www.transitie.be> (website Transitie Netwerk Vlaanderen)

<http://www.transitiontowns.org> (website Transition Network)
<http://www.transitionculture.org> (website Rob Hopkins)

Contact transitie Vlaanderen: info@transitie.be